

EDMONDO DE AMICIS

Prima ediție românească

CUORE

ediție integrală

Traducere în limba română
de Adriana LĂZĂRESCU
și Valeria FILIMON

Prima zi de școală

luni, 17

Azi e prima zi de școală. Trei luni de vacanță la țară s-au spulberat ca un vis. De dimineață, mama m-a dus la școala Baretti, ca să mă înscrie într-o treia primară; gândul îmi zbura încă la țară, nu eram prea încântat să mă duc. Pe toate străzile, forfotă mare de copii; în cele două librării, o mulțime de tăți și de mame se îngrămădeau să cumpere ghiozdane, serviete și caiete, iar în fața școlii se înghesuia atâtă lume, încât omul de serviciu și gardianul se străduiau din răsputeri să elibereze poarta. Lângă ușa de la intrare simții că cineva mă atinge pe umăr; era învățătorul meu dintr-o două, vesel ca întotdeauna, cu părul roșcat zburlit, care-mi spuse:

– Prin urmare, Enrico, de azi ne despărțim pentru totdeauna?

Știam prea bine că aşa era; totuși, cuvintele lui m-au mâhnit. Am pătruns cu greu în școală. Doamne, domni, femei din popor, muncitori, ofițeri, bunici, femei de serviciu, toți ținând copiii de mână și în cealaltă mână certificatele de promovare, umpleau sala de la intrare și scările, într-un murmur de parcă ne aflam la intrarea într-un teatru. Am revăzut cu plăcere sala mare de la parter, cu ușile celor șapte clase, unde mi-am petrecut timp de trei ani aproape toate zilele. Era atâtă lume, învățătoarele umblau încolace și încolo. Învățătoarea mea din clasa întâi m-a salutat din ușa clasei și mi-a spus:

– Enrico, anul acesta te duci la etajul de deasupra; n-o să te mai văd nici măcar în trecere! Și privirea îi era tristă. Directorul era înconjurat de femei necăjite, fiindcă nu mai rămăseseră locuri și pentru copiii lor; mi s-a părut că avea barba mai albă decât anul trecut. Pe băieți i-am regăsit mai înalți și mai voinici. La parter, unde se și făcuse repartizarea elevilor, se aflau copilașii din clasa întâi primară, care nu vroiau să intre în clasă, împotrivindu-se ca niște măgăruși; numai cu forță puteau fi trași înăuntru; unii dintre ei fugeau din bânci, iar alții, văzându-i pe părinții lor că pleacă, începeau să plângă, aşa că aceștia se vedea nevoiți să se întoarcă, fie să-i împace, fie să-i ia acasă, în timp ce învățătoarele rămâneau tare deznădăjduite. Fratele meu mai mic a fost repartizat în clasa învățătoarei Delcati; eu la învățătorul Perboni, sus, la etajul întâi. La ora zece toți eram în clasă: cincizeci și patru; doar vreo cincisprezece sau șaisprezece fuseserăm colegi într-o două, printre care și Derossi, premiantul întâi de totdeauna. Atât de mică și de tristă mi se părea școală, când mă gândeam la pădurile și la munții unde mi-am petrecut vacanța de vară!

Mă gândeam și la învățătorul meu dintr-o două, atât de bun, care rădea mereu cu noi; mic, încât părea un coleg de-al nostru. Si acum îmi părea rău că nu-l mai văd acolo, cu părul lui roșcat și zbârlit. Învățătorul nostru e înalt, fără barbă, cu părul cărunt și lung, cu o cută adâncă și dreaptă pe frunte, are vocea groasă și ne privește pe toți fix, unul după altul, vrând parcă să ne citească în adâncul sufletului; și nu răde niciodată. Eu spuneam în sinea mea: astăzi abia prima zi. Încă nouă luni. Câte lecții, câte examene la sfârșit de lună, câtă strădanie! Simțeam într-adevăr nevoie de a întâlni pe mama la ieșire; am alergat să-i sărut mâna! Ea m-a întâmpinat, zicându-mi:

- Curaj, Enrico! Vom învăța împreună.

M-am întors acasă mulțumit. Totuși, pe învățătorul meu cu zâmbetul acela bun și vesel nu-l mai am și parcă școala nu mai e frumoasă ca înainte.

Învățătorul nostru

marți, 18

După tot ce am văzut în dimineața astăzi, îmi place și noul meu învățător. În timp ce intram în clasă, el fiind înaintea noastră la catedră, din când în când apărea în ușa clasei câte un fost elev de-al lui de anul trecut, ca să-l salute: apărea la ușă și, mai înainte de a trece mai departe, îl saluta.

- Bună dimineața, domnule învățător.

- Bună ziua, domnule Perboni; unii intrau, îi întindeau mâna și ieșeau iute din clasă. Se vedea că țineau la el și ar fi fost bucuroși să le fie din nou profesor. El răspundea:

- Bună ziua, și strângea mâinile celor ce-l salutau; dar nu se uita la nici unul; la fiecare salut rămânea serios, cu cuta lui verticală și adâncă pe frunte, întors spre fereastră, cu privirea înspre acoperișul casei din față; și în loc să se bucură de salutările acestora, părea să sufere din cauza lor. Apoi se uita la noi și ne privea unul după altul, atent. Începând să dicteze, coborî de la catedră ca să se plimbe printre bănci; dar privirea îi căzu pe un băiat cu obrajii aprinși și plin tot de bubulițe. Încetă să dicteze, îi luă fața în mâini și-l privi; apoi îl întrebă ce avea și-i trecu o mâncă pe frunte, să vadă dacă-i fierbinte. În timpul acesta, un băiat din spatele lui se ridică pe bancă și începu să facă pe marioneta. El se întoarse brusc; băiatul se aşeză la loc într-o clipită, rămânând înțepenit în bancă, cu fruntea plecată de rușine în așteptarea pedepsei. Învățătorul îi puse o mâncă pe cap și-i spuse:

- Să nu mai faci asta, niciodată!

Nimic altceva. Se întoarse la catedră și încheie dictarea. După ce termină dictarea, ne privi o clipă în tăcere. Apoi ne vorbi rar și calm, cu vocea lui groasă, dar caldă:

- Ascultați, copii! Avem de stat împreună un an. Să căutăm să-l trăim în bună înțelegere. Învățați să fiți cuminți. Eu nu am familie. Familia mea sunteți voi. Anul trecut mai trăia mama mea; a murit. Am rămas singur. Numai pe voi vă am pe lumea asta, nici o altă afecțiune, nici un alt gând decât voi. Voi trebui să fiți copiii mei. Așa cum țin eu la voi, trebuie să țineți și voi la mine. Nu vreau să fiu silit să pedepsesc pe nimeni.

Arătați-mi că sunteți băieți cu suflet; școala noastră va fi o familie și voi veți fi mângâierea și mândria mea. Nu vă cer o promisiune cu glas tare; sunt convins că, în inima voastră, mi-ați și răspuns da. Și vă mulțumesc.

În momentul acela intră omul de serviciu al școlii și anunță *sfârșitul*. Am ieșit toți din bânci, în tacere deplină. Băiatul, care se urcă pe bancă, se apropiă de profesor și spuse cu glas tremurat:

- Domnule profesor, vă rog să mă iertați.

Profesorul îl sărută pe frunte și-i spuse:

- Bine, băiatul meu, nu-i nimic.

O nenorocire

vineri, 21

Anul a început cu o nenorocire. Azi-dimineață, mergând cu tata la școală, tocmai îi repetam și lui vorbele spuse ieri de învățător, când, deodată, am văzut strada plină de lume, care se îngheșua în fața școlii. Tata a prevăzut imediat:

- O nenorocire! Anul acesta începe rău!

Am intrat cu mare greutate. În sala cea mare se strânsese o mulțime de părinți și de băieți, pe care învățătorii nu reușeau să-i bage în clasă, căci toți erau cu ochii spre biroul directorului, de unde se auzea cineva spunând: Bietul copil! Bietul Robetti!

Deasupra capetelor, în fundul odăii pline de lume, se vedea coiful unui gardian și capul chel al directorului; apoi intră și un domn cu o pălărie înaltă și toți spuseră:

- E doctorul.

Tatăl meu îl întrebă pe unul dintre învățători.

- Ce s-a întâmplat?

- I-a trecut roata peste picior, i s-a răspuns.

- I-a rupt piciorul, spuse un altul.

Era un băiat dintr-o două, care în drum spre școală, pe strada Dora Grossa, îl văzuse pe un copil din clasa întâi primară cum cade în mijlocul străzii; scăpase pentru o clipă de sub atenția mamei, iar în spatele lui, la câțiva pași, venea autobusul care era cât pe-aci să-l calce. A alergat la el